

Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok

A BAROMFITENYÉSZTŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS LAPJA.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	10 K. — fill.
Fél évre	5 K. — fill.
Negyedévre	2 K. 50 fill.

Egyes szám ára 20 fillér.

LAPTULAJDONOS:

ORDÓDY LAJOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, IV. KER., MUZEUM-KÖRUT 7. SZ.

Hirdetések díjszabás szerint.

Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.

☞☞☞ **Telefon: 623.** ☞☞☞

TARTALOM.

	Lap
Vámszerződésünk Oroszországgal. Vámos Jenő.	189
A tenyészbénaság elleni védekezésről. F. L.	590
Egyszerű tehénfűkező.	591
Málaczkákat felfaló koczák. Kredits Ödön.	591
A német és egyéb husrágóság. Monostori Károly.	592
Tenyészirány a házinyulthenyésztésnél. Andrássovich Géza.	594
KÖNYVISMERTETÉS.	595
Kodolányi-féle Gazdasági Zsebnaptár. — Közös sors.	
VEGYESEK.	565
APRÓK.	597
Néhány szó a lovak abrakoltatásához. Jazon.	
— Ujzülött borjak, melyek nehezen lélegzenek. — Hogyan kerülhető el a vaj túlmelegményedése répatakarmányozáskor? Reischl Vilmos. — Yohimbin impotentia ellen. — A modern gazdaság sulypontja a tejgazdaságban rejlik.	
BAROMFITENYÉSZTÉSI LAPOK.	
A baromfitenyésztés és annak jövedelmezősége. Dankowszky János.	199
Ősi keltetőkemenczék Egyiptomban. Kredits Ödön.	200
Fehér és sárga orpington. Rác Ödön.	201
VEGYESEK.	203

Vámszerződésünk Oroszországgal.

Mikor a német kereskedelmi szerződés tárgyalásai folytak, az egész ország, de első sorban is a gazdaközönség viseltetett oly figyelemmel a tárgyalások iránt, mint a melylyel életbevágó kérdések tárgyalásait kísérni lehet. Ezzel szemben az új orosz vámszerződés megkötését nem kíséri az az érdeklődés, a mely méltán megilletné. Nem a két szerződésen muló érdekek értékének egyenranguságát akarjuk állítani ezzel, hiszen ez érdekek természete is kizárja az egyenranguságot, hanem felhívni a figyelmet arra, hogy ha a meglevő piac megtartása elsősorú érdek, ugy a külföldi versenytöli védekezés legalább is annyira fontos, hogy ölbe tett kézzel

nézni egy versenytárral folytatott szerződés tárgyalásának fázisait önmagunk ellen való vétek.

Oroszországgal eddigelé mint versenytárral találkoztunk a világpiacra a mezőgazdasági termelés terén. Az orosz gabonaneműek és örleményeik, főleg ujabban pedig az orosz állatkivitel a magyar terményekkel, bár minőségben mindig alábbvaló, de az árban gyakran felvette a versenyt. Nem utalunk e helyütt másra, mint Németország legutóbbi állásfoglalására, a mely lehetővé tette az orosz állatimportot, elnyomva minden állategészségügyi aggodalmat.

Közvetlen kereskedelmi forgalmunk Oroszországgal, tekintetbe véve a kedvező földrajzi fekvést az áruk kicserélhetőségére, alig mondható számbavehetőnek. Oroszország felé irányuló kivitelünk az utolsó öt évben átlagban 6.5 millió korona, az orosz termelés pedig még kisebb mértékben volt képes piacot találni hazánkban. Daczára ennek nagy fontossággal bírnak a most folyó szerződési tárgyalások a jövőbe való tekintettel.

Oroszország az eddigi, a legtöbb kedvezmény alapján kötött szerződés helyett tarifaszerződést akar velünk kötni, és épen ez az oka a tárgyalások hosszóságának. A legtöbb kedvezményes szerződés nagy akadálya a kereskedelmi forgalomnak a vámtételek változósága miatt, hiszen épen az utolsó években Oroszország autonóm vámtételei jelentékenyen felemelkedtek kivitelünk rovására; a tarifaszerződés

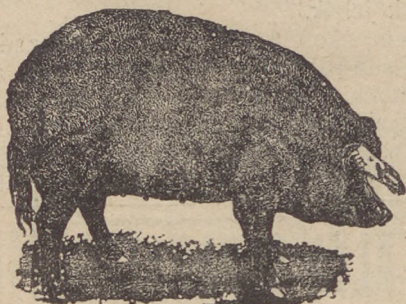
állandó vámtételeivel bizonyos termelési ágaknak nagyobb és állandó forgalmat biztosít. Epen ezért e szerződés megkötésénél kettőre kell figyelemmel lennünk: A meglevő kivitel fejlesztésére és az orosz import szabályozására.

A politikai forradalmak gazdasági válsággal is járnak. Az a felfordulás, a mely most Oroszországot pusztítja, egy hatalmas gazdasági és kulturális fejlődésnek az előjátéka, a mely jó előre int a gazdasági harc fegyvereinek készletartására.

Oroszország és vele együtt az egész Előázsia az ipari termelésnek, de a mezőgazdasági termelés egyes ágainak is a jövőben jó piacza lesz. Ezt látják a németek már ma, midőn a legutóbb kötött szerződésben nagy előnyöket biztosítottak a német iparnak. Németország ipari kivitele meghaladja már ma is Ausztria-Magyarország kivitelének tizszeresét.

A mi kivitelünk ma mezőgazdasági gépekben, géprészekben, vasuti kocsikban és villamossági felszerelésekben eléggé fejlett, de még jobban fejlődhetik, ha Oroszországgal kedvező szerződést tudunk kötni. *Igazán számottevő ipari kivitelre, a mely áldozatot is érdemel, azonban csakis önálló váंबरendezkedés esetén számíthatnánk.*

Az áldozatot pedig az orosz szerződő fél már ma kéri. Mezőgazdasági termelése javára kér engedményeket, ugy mint az állategészségügyi zár feloldását — mivel Oroszországot hazánk mint u. n. „vész” országot teljesen kizárta

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

Kőbányai (szállás-utca) szállásaiban

szövetkezeti (bizományi) sertéshizlalót

rendezett be, mely április közepén indult meg. Mivel egyedül Kőbányán lehet ma legkisebb koczkázattal eredményesen hizlalni, ajánljuk a kedvező alkalom felhasználását.

Tájékozódást a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének igazgatósága szívesen nyújt.

az állatforgalomból, — és az autonóm vámtarifában megállapított minimális gabonavámokat, a melyeket a német vámszerződésben is megkapott.

Ezt az áldozatot ma a magyar mezőgazdaság semmi esetre sem hozhatja meg az ipar kedvéért, ez egyenlő volna a gazdasági öngyilkossággal. Önálló vámterület esetén is csak mérsékelt engedmények volnának tehetőek.

A gabonavámok leszállítása minden körülmények között lehetetlen kívánság. Legutóbbi időben ugys annyit vesztettünk e téren, hogy az orosz verseny felszabeditása halálos csapás volna ez értékben első termelési águnkra.

Az állatforgalom terén, ha a viszonyok kedvezők, *egy fejlett vagy a fejlődésnek biztosan elébe néző ipar* kedvéért tehetünk bizonyos concessiókat.

Állatkivitelünk piacjai az egész világon uralkodó husszükség miatt biztosítottak. A magyar marhának jó keletje lesz még hosszú ideig a külföldön. Hazánkban is oly nagy a szükség, hogy az — habár közvetve — de a gazdaságközönséget is sújtja. Lehetne tehát arról szó — ha megérdemli a szerződés az áldozatot — hogy az orosz állatokat bebocsássuk a határon. Épen a kedvezőtlen állategészségügyi viszonyokra való tekintettel azonban ez csakis a megfigyelési idő és — a mi fontosabb — előzetes határzár kikötésével történhetnék. Ezzel elérhető az, hogy az orosz állatimport úgy regulálható, a mint az a hazai állattenyésztés érdeke.

Ezzel szemben rekompencziót kell keresni nemcsak az ipar terén, hanem a mezőgazdasági termelés terén is. A magyar bornak például jó hire-neve van Oroszországban. Ujból fellendülő bortermelésünk kedvező szerződés esetén ott biztos piacot talál. Oroszország az állattenyésztés kezdeti fokán van. Biztosítani lehetne a magyar tenyészanyag feleslege számára Oroszországot.

Ezek azonban mind csak a jövő tervei. A most folyó tárgyalások során nem egy iparilag fejlett, mezőgazdaságában erős, hanem egy kiszípolozott ország képviselőivel tárgyalnak az orosz megbizottak. Bizunk abban, hogy a közel jövő változást fog hozni, addig is azonban nem szabad felednünk, hogy az egész magyar gazdaságközönség vitális érdekei, hogy megbizottaink inkább a statusquo fentartásával jöjjenek el a küzdőtérrel, mintsem hogy egy súlyos szerződés jármát rakják a magyar mezőgazdaságra.

A jövő szép terveiért csakis igen kicsiny, kellően rekompenzált áldozatra lehetünk hajlandók — nehogy kockára téve az ország sorsát, nemcsak a szépen kifestett jövőt, hanem a jelent is elveszítsük.

Vámos Jenő.

A tenyészbenáság elleni védekezésről.

A tenyészbenáság Magyarországon négy évi szünetelés után f. évi augusztusban lépett fel újra. A betegség a legnagyobb valószínűség szerint Horvátországból hurczoltatott be, a hol a lefolyt években állandóan uralkodott. A határszéli lakosok Horvátországból Magyarországra s viszont tőlünk Horvátországba elég gyakran járnak fedeztetni s így bő alkalom nyílt a betegség behurczolására.

A betegség folyó évi augusztusban Zala vármegyének Horvátországgal határos perlaki járásában állapított meg s a legutolsó állategészségügyi kimutatás szerint jelenleg a perlaki és letenyézi járásban uralkodik. Ugy látszik, szigorú óvintézkedésekkel sikerülni fog a betegséget lokalizálni s az a határról nem fog tovább terjedni.

A betegség súlyos természetére való tekintettel, az állategészségügyi törvényben és annak végrehajtási rendeletében, a betegség fellépése esetére igen szigorú intézkedések vannak előírva. Ki van ugyanis mondva a törvényben, hogy a tenyészbenás kanczák a fedeztetésből mindenkorra kizárandók s a hatóság által a nyakuk bal oldalán **T. B.** égetett betűvel jelzendők; a tenyészbenás mének és oly mének pedig, a melyek tenyészbenás kanczákat fedeztek, kiherélendők.

A tenyészbenás kanczák és méneknek a tenyészítésből való kizárását az teszi indokoltá, hogy nem határozható meg biztosan az az idő, a midőn a beteg állatok teljesen gyógyultak és veszélyteleneknek tekintendők; a betegség ugyanis igen különböző lefolyásu s a koronkint mutakozó időleges javulás után, a látszólag már kigyógyult beteg állapota nem ritkán újból súlyosbodik. A tenyészbenás kanczákat fedezett mének kiherélése pedig azért indokolt, mert a betegség jellemző tünetei a fertőzés után hosszabb idő múlva is kifejlődhetnek s a még látszólag egészséges mén is átviheti a ragályt az általa fedezett kanczákra.

Horvátországban a tenyészbenás kanczákat **Z. K.** égetett betűvel, a tenyészbenás fertőzés gyanujában álló kanczákat pedig **S.** szintén égetett bélyeggel jelölik meg. Ezt nekünk azért fontos tudni, mert ilyen bélyegekkal ellátott kanczák átkerülhetnek hozzánk is fedeztetésre vagy a vásárookra eladás végett.

Hogy a betegség ellen sikeresen védekezhessünk, s azt az országból mielőbb kiirthassuk, szükséges, hogy a lótenyésztő közönség a fedeztetésnél óvatos és elővigyázó legyen. Első sorban is ne vigyék kanczáikat oly ménekhez, a melyek köztenyészítésre engedélyezve nincsenek, mert az ilyen mének

semmi ellenőrzés alatt nem állván, a legnagyobb terjesztői lehetnek a betegségnek.

A köztenyészítésre engedélyezett ménnek tulajdonosainak s az ilyen ménnek felügyeletével megbizott egyéneknek is óvatosaknak kell lenni s állandóan éber figyelemmel kell kísérni a mén egészségi állapotát, mert egy beteg mén nagyszámu kanczát fertőzhet be. Ha a ménen valamely betegségre utaló tünetet vesznek észre, arról tegyenek azonnal jelentést a községi előljárásznak, hogy a betegséget állatorvos megállapíthassa s addig, míg a betegség megállapítva nincsen, a mén fedeztetésre használni nem szabad. A mén egészségi állapotán kívül különös figyelemmel kell vizsgálni a fedeztetésre elővezetett kanczák egészségi állapotát is. Ha ilyen kanczán, főképen annak ivarszervén, gyanus tüneteket észlelnek, vagy a nyak bal oldalán **T. B.** vagy **Z. K.** vagy pedig **S.** égetett bélyeg van, azt fedeztetni nem szabad, ilyen esetben fel kell hívni a kancza tulajdonosát, hogy a betegséget állatorvossal állapíttassa meg.

Hogy a gazdaságközönség a betegséget felismerhesse, azt röviden az alábbiakban ismertetem.

A tenyészbenáság csaknem kizárólag fedező méneken és tenyész kanczákra fordul elő. A tenyészállatok befertőzése rendszerint a fedeztetés alkalmával történik. Közösülés alkalmával a beteg ivarszerv váladéka fertőzi be rendszeren az egészséges ivarszervet, azért az ivarszerveken mutakoznak először a betegség tünetei. Később azonban, a mikor a fertőző anyag már az egész testben elterjedt, a gerincvelő megbetegedésére utaló tünetek is fellépnek. A betegségnek e szerint két időszakát különböztetjük meg.

Az ivarszervek megbetegedése, mint a betegség első tünete, a fertőzés után már néhány nap múlva kezd mutakozni; az idegrendszer megbetegedésére utaló tünetek azonban hetek, sőt hónapok múlva jelentkeznek.

Ivarszervek megbetegedése esetén a vaszora erősen megduzzad s a duzzanat előre a has alá, hátrafelé pedig a herezacskóra is áterjed, majd a himvessző makja is megduzzad és a himvessző egy része kilóg a vaszorából. A huyesőnyílás körül a makkon, a himvesszőn kis borsó nagyságu vöröses hólyagok fejlődnek, a melyek $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ nap alatt felpattannak s helyükön kis fekélyek maradnak vissza. Ha a fekélyek gyógyulnak, helyüket kerek fehér foltok jelzik.

Kanczákra a péraajkak megduzzadnak s a duzzanat lefelé a tőgyre, a czombok baloldalára s a has alá is elterjedhet. A hüvelyből kifolyás van s a hüvely nyálkahártyáján és a péraajkakon kis borsó nagyságu hólyagok

Legjobb szerkezet. Legnagyobb munkabírás. Legkönnyebb hajtás. — Legtökéletesebb fölözés.

A LEGJOBB FÖLÖZŐGÉP AZ ALFA-SEPARATOR.

fejlődnek, a melyek, úgy mint a mének himvesszőjén keletkező hólyagok, kis fekélyekké alakulnak át s ezek helyén is gyógyulás után kis fehér foltok maradnak vissza.

Néhány hét múlva, a betegség második időszakában, az idegek megbetegedésére utaló tünetek mutatkoznak, Első sorban is a test különböző részein, az oldalakon, a faron, a nyakon s a lapoczkákon szabályos kerek alaku, vagy szabálytalan alakú kiemelkedések keletkeznek a bőrben, melyeket tallérfoltoknak neveznek. Ezen foltoknak megfelelőleg a szőrzet nem sima, fényes, hanem borzalt. Ilyen tallérfoltok az állat testén sokszor igen nagy számban keletkeznek, de rendszerint egy héten belül nyomtalanul eltűnnek s más helyeken újak lépnek fel. Később, az idegek megbetegedése következtében az állatok kötötten járnak s néha állás-közben is végtagjait emelgetve fájdalmat árulnak el. Ideghüdések leggyakoribbak a hátulsó végtagok idegeiben s az arcidegekben. A hátulsó végtagok idegeinek hüdése következtében a betegek inogva, tántorogva járnak, hátulsó lábait szétterpesztve mintegy vonszolva viszik azokat előre. Az idegek megbetegedésére utaló tünetek az esetek egy részében párheti fennállásután egészen elmúlnak s

az állatkegyeseknek látszanak, más esetekben azonban a tünetek folyton súlyosbodnak, a farizmok mindinkább sorvadnak s az állatok végre teljesen elgyengülnek s kimerülve elhullanak.

A betegség a legtöbb esetben idült lefolyású s időközben beálló javulásokkal 1—2 évig is elhuzódik; hevenyebb lefolyású esetek ritkábbak.

A betegség kimenetele járványok szerint különböző; egyes járványok esetén alig fordulnak elő elhullások, míg máskor a betegek 40—50%-a is elpusztul.

A betegek gyógykezelése eredményre nem vezet, ezért mindenek fölött arra kell törekedni, hogy a tenyészállatok befertőzésének elejét vegyük. Legyünk tehát óvatosak a fedeztetésnél és a tenyészállatok vásárlásánál. F. L.

Egyszerű tehénfékező.

A magyar paraszt az 1-ső ábránkon bemutatott egyszerű módon fékezi meg fejős tehenét. Első lábára egy kötélgyűrűt vet, és pálcát dug a térdhajlatba. A mód kitünő mert az ily tehen nyugodtan hagyja magát megfajni. A baj csak az, hogy az ily módon fékezett tehen ehhez úgy hozzászokik, hogy más-ként nincs ilyen fékezéssel nem is engedi magát megfajni.

Malaczaikat felfaló koczák.

Sokan azt állítják, hogy az a kocza, a melyik malaczeit vagy azoknak egy részét felfalja: beteg és ezt a betegséget rossz szülés következtében kapta.

Én nem vagyok ezen a nézeten, hanem azt hiszem, hogy ez a tulajdonság

A legradikálisabb segítség természetesen az, ha az olyan koczákat, a melyik malaczeit egyszer-kétszer felfalta, azonnal hizás alá fogjuk és a milyen mértékben lehet, értékesítjük mint húst és zsírt, tenyészállatként pedig másikat nevelünk magunknak.

Vannak, a kik ajánlják, hogy a szülés után iparkodjunk kell a szülepet azonnal eltávolítani az ólból, mert ha a kocza azt felfalja, kapja az étvágyat a malaczokra.

Mások azt tanácsolják, hogy mert a koczának azon tulajdonsága, hogy saját malaczeit felfalja, azon alapszik, mert hústaplálék után vágyakoznak: szükséges, hogy a malaczozás után a koczának némi husnemű eledelt nyujtsunk.

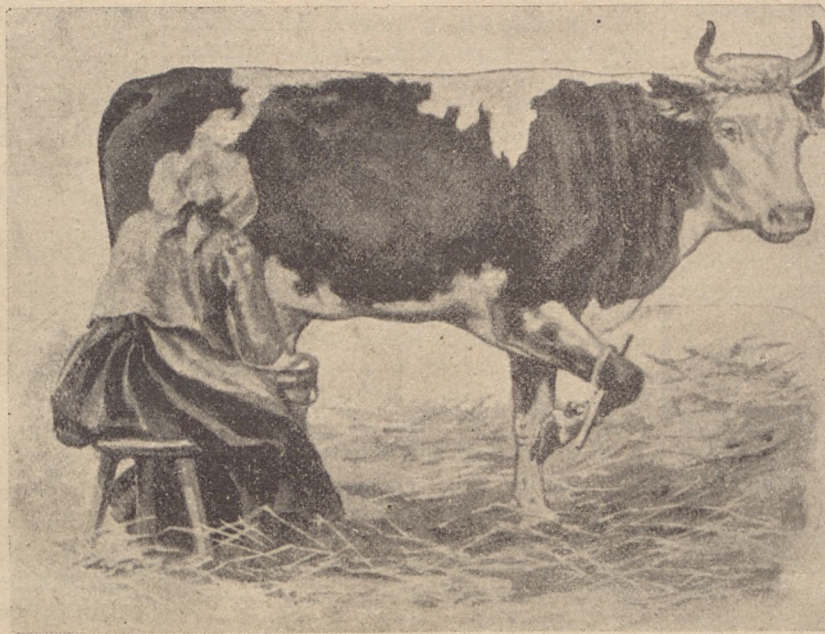
Nos, ezt a furkóbotot én megfordítom s azt merem állítani, hogy éppen az a kocza, a melyet hussal etettünk, kap rá a husra legkönnyebben s ha egyéb husneműt nem talál, úgy malaczeit felfalja fel, per analogiam: „az állat, a mely vért szagolt, vérre szomjazik!”

Sokkal természetesebb gyógymód ennél az, ha a világrajött malaczokat azonnal bekenjük valamely erősebb szagu folyadékkal és pedig nem is eczettel, mert annak az illata hamar elillan, hanem valami erős szagu törkölypálinkával.

Ez a szer biztosan használ, mert hiszen

ilyen uton szokás a halalos elleneskedésben élő állatokat is egymáshoz szelidíteni és pedig mindenkoron sikerrel, úgy annyira, hogy még a kutya-macska is egymáshoz szelidül ez uton a legrövidebb idő alatt.

Radikális eljárás még a malaczfalás ellen az is, a mit már több oldalról hallottam, tudniillik, hogy a kocza, azonnal a szülés után szájkosarat kap és pedig vagy olyant, mint a kutyaké, csakhogy elől az ormányánál rugó van, hogy sem orrát meg ne üsse, ha valaminek neki szalad, sem pedig a malaczot nagyon meg ne sértse, ha feléje tur; — vagy pedig olyant, a mely egy egyszerű, kemény csizmaszárból készül s rá lesz huzva az orrára úgy, hogy a szája végén felül érjen egyrészt s állat mozgathassa, illetőleg ehessék tőle, másrészt azonban

1. ábra. Rugós tehen fékezése.

egy koczák falánkságában rejlik, mert hiszen a mely kocza egyszer megtette, hogy malaczeit közül néhányat felfalt, az azt minden malaczozás alkalmával megteszi, ha ebben meg nem akadályozzuk. A legtöbb malaczfaló kocza pedig már megteszi az első szülés alkalmával s azontul mindég; pedig nem valószínű sem az, hogy az ilyen koczák minden alkalommal rosszul szülnék, sem pedig az, hogy egy rossz szülés következtében beállott beteges állapot egész életükön át eltartson.

De bármiként álljon is a dolog, azon segitenie kell a gazdának, mert különben számításában csalódik, a mennyiben a korpa meg az egyéb sertéseleség még is csak jóval kevesebbe kerül neki, mint egy-egy eleven kis malacz, kivált nemesebb fajtájú sertéseknél.

Szivattyuk és Mérlegek

Különleges gyár:

'GARVENSWERKE'

Központi igazgatás:

Wien, II., Handelsquai No. 130.

Városi mintaraktár: GARVENS W.

Wien, I., Schwarzenbergstr. 6.

emevel a végével kiljebb álljon az orránál, hogy malaczeit vagy egyéb nagyobb tárgyat meg ne haraphasson. A csizmaszár azután borszajak segélyével van a fülek mögé és a nyakra felerősítve.

Kredits Ödön.

A német és egyéb husdrágaság.

A jelenlegi német husdrágaság kérdésének megítélésére a „Bund der Landwirte“ a következő tényeket teszi közzé. (D. L. P. 1905. 77. szám.)

I. Beviteli tilalom.

A friss és elkészített husnak Németországba való bevitele egyedül Oroszországból és a Balkán államokból tilos és pedig azért, mivel ez államokban az állati fertőző járványos betegségek anynyira el vannak terjedve s az állatorvos szakértői ellenőrzés oly rossz, hogy fertőző betegségekben elhullott, vagy levágott állatok husának Németországba való bevitele kétségtelenül megtörténhetnék.

Minden más államból (Ausztria, Magyarország, Dánia, Hollandia, Amerika, stb. stb.) friss vagy elkészített marha-, juh- és sertéshus szabad Németországba bevinni.

II. Beviteli mennyiség és külföldi árak.

A beviteli törvényes rendelkezések az utóbbi években nem változtak. Ennek dacára a bevitelben a hullámozás nagy. Oka ennek a külföldi áralakulás.

Az osztrák-magyar monarchiából a Németországba való állapotbevitel erősen csökkent. (1905. jan. aug.-ig 16 ezer darabbal, 1904. ezen időszakához képest s 43 ezer drbbal az 1903. évi ezen időszakhoz képest.) Hasonlóképpen csökkent a marha- és sertéshus bevitele. Ez azt bizonyítja, hogy ott az árak erősebben felszöktek, mint Németországban, a kivitel s illetőleg a Németországba való bevitel tehát nem fizeti ki magát.

Hollandiából a Németországba való marhahusbevétel emelkedett, a sertéshusbevétel azonban az 1903. évihez képest erősen hanyatlott. Nagyobb számban való bevétel tiltva nincs, az tehát lehető volna, ha kifizetné magát.

A Dániából eredő bevétel úgy husban, mint élő állatban erősen emelkedett. Miért nem fokozódott még erősebben, ha Németországban csakugyan oly nagy a husszükség? Az oka annak az, hogy Dánia exportjában választhat Németország és Anglia között. Nos, Angliának súlyosabb kikötései vannak e tekintetben mint Németországnak. Oda élő

marhát nem, hanem csak levágottat lehet bevinni, Németország azonban Dániából vesztegeltetés mellett élő állapotbevitelt is — s nem csak husbevítelt — megenged. Ennek dacára is Dánia mintegy 3-szor annyit exportál Angliába, mint Németországba, a mi világos bizonyítéka annak, hogy az ő angliai exportja legalább is époly jövedelmező, mint a németországi, tehát ott az árak ép oly magasak, mint a német birodalomban.

Ugyanez derül ki a Németországból Angliába irányuló juh kivitelből is. Ez a kivitel kitett 1905. évi januártól aug. elejéig 74 ezer drbot, melyből Angliába 41 ezer darab vitetett, avval a feltétellel, hogy Rotterdam-ban levágnak s ugy kerülnek be az országba. Dacára e körülménynek, a német kereskedők haszonnal képesek Angliában juhhust értékesíteni. Tehát ott az árak ebben is magasabbak, mint Németországban.

A sertéshusnak Amerikából Németországba hozatala emelkedett. Miért nem fokozódott ez még nagyobb mértékben? Azért, mert a tavalyi rossz kukoriczatermés ott is megdrágította a sertésprodukcziót s egy még nagyobb mérvű export Németországba, dacára az itteni magas áraknak, nem fizeti ki magát.

III. Bérek, kenyér- és husárak.

Hivatalos statisztikai adatok szerint:

a)	b)
Bányamunkások átlagos évi bére:	Tanulatlan munkások napi bére:
1881—5. év 715 M.	1.90 M.
1900—4. év 1033 M.	2.90 M.
tehát 44% emelkedés.	53% emelkedés.
c)	d)
Buza és rozs átlagos ára a berlini börzén:	Husok átlagos ára Berlinben, nagyban:
191 M.	105 M.
151 M.	114 M.
21% csökkenés.	9% emelkedés.

A husok árának 9%-nyi áremelkedése még nem egyenlíti ki a kenyérárának 21%-nyi csökkenését, a munkások általános táplálkozása tehát általában olcsóbb volt az utóbbi 5 évben (1900—4.) mint 20 év előtt (1881—5.), mert evvel szemben áll a munkabéreknek 44, illetőleg 53%-nyi emelkedése.

De ha a mai (1905.) munkabéreket vesszük is összehasonlításba, kimondhatjuk, hogy azok nem alacsonyabbak, mint a mondott 1900—4. évi átlag.

A kenyér- és hus ára, hivatalos ada-

tok szerint, 1905. augusztusában volt ugyanis:

Buza és rozs, átlag 160 M.

Husok, átlag . . . 134 M.

ez tehát az 1881—5. árakhoz képest

a kenyérnél 16% csökkenésnek,
a husoknál 28% emelkedésnek

felel meg, következésképp a kenyér és hus áremelkedése manap is messze elmarad a munkabér emelkedése mögött.

Ha már most a jelzett béremelkedés a munkásra nézve jó volt, nem érdemelné meg a gazda, hogy mintegy kárpótlásaképp a múlt év takarmányínsége folytán keletkezett magasabb előállítási árak, ez a csekély árkülönbséget egészben az ő javára essék? De nem esik egészben javára az sem, mert ott vannak

IV. a közvetítő kereskedelem járuléka

És pedig a) a különbözet a postán a gazdának fizetett ár és a berlini állatvásáron a nagybani kereskedésben jegyzett ár között, pl. sertésre vonatkoztatva kitett:

1895-96-ban 50 kg.-kint	6 M.-t
1902-ben „ „	13 M.-t
1905-ben „ „	14—15 M.-t

b) A különbözet ezen nagybani ár és a mézarszéki kicsibeni ár között pedig kitett:

1889-ben kg.-kint 19 pfenniget	
1897-ben „ 25 „	
1901-ben „ 30 „	
1904-ben „ 34 „	

Mi emelte hát az árt? Felelet: a kereskedelem járuléka az emelkedése!

V. A kereskedelem ezen járuléka emelkedése.

Berlinben 1905. évi augusztusban, viszonyítva ezt 1901-hez, felszökött a sertéshus nagybani ára német fontonként 9 pfenniggel, a kicsibeni ár ellenben 21 pfenniggel!

Breslauban 1905. szeptember hó első hetében, viszonyítva ezt 1903-hoz, magasabb volt az ára

a) nagyban b) kicsiben
a marhahusnak 2 pf.-gel 20 pf.-gel,
a sertéshusnak 16 pf.-gel 30 pf.-gel
német fontonként.

Tehát emelkedett a kereskedelmi járuléka disznóhúsánál 100-200, marhahúsánál pedig 1000 (ezer) perczenttel!! Nem kell magyarázni, hogy az állatkereskedelmi és husiparosi járuléka ezen óriási emelkedéséhez a mezőgazdaságnak semmi köze!

PERFECT

PFANHAUSER ANTAL, Budapest, V., Báthory-u. 9.

separatorok,
tejszállító kannák,
tejhűtő készülékek,
vajköpülő gépek,
vajgyuró gépek.

Teljes tejgazdasá-
gok, berendezések
és eszközök.

VI. Fogyasztási körülmények.

Angliában a népesség évi és fejenkénti husfogyasztása 55 kg. Ez mind ez ideig folytonosan mint páratlan magas husfogyasztás szerepelt, mely csak az u. n. szabad kereskedelemmel érhető el s Németország ugy mondott „Schutz-u. Sperr“-politikájával el nem érhető. Nos hát a most először kiderített adatok szerint Németország ily értelmű husfogyasztása 54.2 kg.-nak bizonyult, az angliai 55 kg.-mal szemben, mely tehát a „védvamos és zárlatos“ politikával is ime elérhető.

VII. Parasztgazda és állattenyésztés.

Porosz statisztika szerint esik az egész marhaállományból parasztgazdára 83% nagybirtokosra 17% sertésállományból pedig parasztgazdára 23% munkásra s cselédre 72% nagybirtokosra 5%

VIII. Allat-arány a lakosságra Németországban s a külföldön.

Az 1900—1904. évi számlálás szerint esik 1000 emberre sertés

Németországban	320 drb.
Ausztria-Magyarországban	240 „
Belgiumban	180 „
Francziaországban	170 „
Schweizban	167 „
Hollandiában	140 „
Oroszországban	122 „
Angliában	83 „
Olaszországban	56 „

Németország tehát (Dánia kivételével) tulszárnyalja ebben a jelzett európai valamennyi államot. Dánia fölöslegét főképp Angliába viszi be.

IX. Népesség és állattenyésztés.

Németország népessége 1883. és 1904. év között 30%, sertésállománya pedig 106%-al szaporodott; ugyanezen időközben a marhaállomány sulya 35%-kal gyarapodott. A juhállomány jelentékenyen csökkent, de nem a belföldi fogyasztás rovására, hanem csak a kivitel hátrányára. Németország évenként 1—1½ millió vágó juhot vitt ki előző időkben, ez a szám tetemesen csökkent, de kivitele azért most is 100—150 ezer

darab. A belföldi fogyasztásra tehát juh-hus van elég. A mondott vágójuhmeny-nyiséget se vinné ki a német kereskedő, ha otthon oly árakat érhetne el velük, mint külföldön.

X. Vágások.

Hivatalos adatok szerint 1905. január-jától augusztusáig, a Németbirodalom 8 nagyvárosában, t. i. Berlinben, Stettinben, Posenben, Breslauban, Magdeburgban, Hannoverben, Kölnben és majnai Frankfurtban, több állat vágott le mint 1904. év ugyanazon időszakában. És pedig

18720 marhával
22046 borjuval és
20864 juhval, ellenben kevesebb
21849 sertéssel.

Az ezen utóbbinál mutatkozott hiány tehát a többi vágásokkal *dúsan* kiegyenlített.

XI. A husszemle-törvény.

A husszükséget hangoztatók a csekély husbevitt Németországba, az általuk „Agrarius“ husszemle-törvénynek nevezett rendelkezéseknek tulajdonítják. A felelet erre az, hogy: ez a törvény nem „agrár“ törvény; az agrariusok (a „Bund der Landwirte“) ellene szavaztak, mert a vele elrendelt dupla szemle a belföldi állatprodukeziót is megdrágítja, de egyben a külföldről jövő bevitt igen *enyhén* érinti. Hogy a hus exportálás céljára szolgáló levágott állatok egészségesek, vagy beteg-e, azt nem ellenőrzi senki. A mondott törvény egészségügyi okok alapján *rá oktrojáltatott* az agrariusokra s ha a törvény csakugyan hozzájárul a hus drágításához, ugy annak a mezőgazdák nem okai.

E törvény életbeléptetése óta (1903) a Németországba való bevitt, átmenetileg tényleg csökkent, ez évben azonban ez a bevitt Dániából, Hollandiából és Amerikából *erősen emelkedett*. Pl. a friss marhahusnak Németországba való bevittele volt jan.—aug.-ig:

Dániából	1902-ben 33.000 mázsa,
	1905-ben 55.900 „
Hollandiából	1902-ben 30.400 „
	1905-ben 33.480 „

elkészített marhahus pedig Dániából és az amerikai Egyesült-Államokból

1902-ben	16.400 mázsa,
1905-ben	21.500 „

A törvény tehát bevitteli nehézséget nem okozott; a mennyiben mégis más államok exportja csakugyan hanyatlott, annak nem a német husszemle-törvény az oka, hanem a külföldön is emelkedett árak s illetőleg a hiány az eladható állatban és husban.

Hát mindez nagyban és egészben vág avval a fejtegetéssel, mely e lapok f. évi 38. számában: „Miért drága a hus?“ czimen, foglaltatik. A felsorolt *nagy* okok hatnak erre nem csak Németországban és nálunk, hanem ugyszólván az egész világon s az el nem tagadható, hogy ebben a drágulásban legkisebb része s egyben legkisebb haszna az állatokat produkáló mezőgazdaságnak van s a legerősebb rész és haszna a *közvetítő kereskedelmet illeti*, keserű levét pedig az egésznek az utolsó stáczió álló fogyasztó issza.

Akár mennyire igaz is azonban, hogy pl. hazánkban is a vágó állatállomány amugy egészében jelentékenyebben nem csökkent, csak ez állomány erős szaporodása s feletlén olcsón történő előállítás esetén várható árcsökkenés, mert az bizonyosra vehető, hogy a kereslet, s konzum nem hanyatlík, hanem fokozódik ezután is.

Azon német okoskodás azonban, hogy pl. a mi Németországi bevittünket ama bizonyos husszemle-törvény *enyhén érinti*, más szóval a bevitt nem nehezíti, egy kissé nagyobb mondás, sem-hogy elfogadhatnánk s tehát az a tény, hogy igenis, itt is felszöktek az árak, de a Németországba való bevitt első sorban nem azért nem fizetődik ki, hanem ama bizonyos német husszemle-törvény és „védvamos megzárlatos“ politika miatt, *melynek sulyos és vexatorius rendelkezéseit legkedvezőbb állatelőállítás esetén se bírja ki hazánk tulságosan nagy áldozatok nélkül.*

Monostori Károly.

Teljes tejszövetkezeti berendezéseket

kézi-erő- és turbina-hajtásra, ugyszintén mindennemű tejgazdasági gépeket és eszközöket tejszállításhoz, vaj- és sajtyártáshoz legelőnyösebben szállít az

Első magyar tejgazdasági gép- és eszközgyár

FUCHS és SCHLICHTER, Budapest, VI. k., Jász-utca 7.

Svéd Globe Separator.

VAJKIVITEL. Tejtelepek és tejszövetkezetek által termelt vaját és turót évi kötés mellett korlátlan mennyiségben a legmagasabb árakon veszünk át.

Árjegyzőek, költségvetések, tervek ingyen és bérmentve.

Tenyészirány a házinyul-tenyésztésnél.

Irta: *Andrássovich Géza.*

Minden törekvésnek a megőléje az ötlesterőség. Ezzel szemben egy ország valamely tenyésztési ágazatának az előbbrevitelét hathatósan hivatva van támogatni a helyesen megállapított tenyészirány.

Két szempontból látom szükségét, hogy a jelen igénytelen fejtegetéssel hozzászóljak ezen fontos kérdéshez. Először, mert, hála Istennek, immár van, bár még kis arányban, házinyul tenyésztésünk, megállapítandó tehát, hogy az eddig tenyésztett fajták helyes irányban viszik-e az ügykört, melynek végcélja más nem lehet, mint a *nagy általánosságnak juttatandó legmagasabb haszonvétel.* Vagy helyesbítésre szorul-e az? Másodszor meg azért szólok hozzá a tárgyhoz, mert volt némi szerepem az érdeklődés fölkeltésénél és ébrentartásánál. Lelkiismereti kérdést képez tehát nálam, hogy jól beszéltem-e, mert ugylátszik, hogy némi ellenzéki hangulalat tapasztal az olvasóközönség *több* oldalról.

Előrebocsajtom, hogy bírok akkora bátorsággal, hogy ha valamiről meggyőződöm, akár szembe is állok előbbeni álláspontommal.

Mai tudásom szerint Magyarországon a nagy általánosság kezébe én a következő sorrendben adnám a házinyulakat:

- Ezüst,
- Normandiai,
- Belga óriás,
- Orosz.

Alapszempontom a jelenlegi husrágaságnál más nem is lehet, mint annak pótlása házinyul tenyésztés által. Ez a végcél lebegett szemem előtt akkor is, midőn az érdeklődés felkeltését 4 év előtt a Gazdasági Lapok-ban, a gereznatermelés jegyében kezdetem meg és az

ezüstnyul tenyésztés fölkarolását hoztam javaslatba.

És ez nem ellentmondás. A külterületek kis-emberei részére, vagyis annak a nagy általánosságnak, mely majdnem ingyen állítja a házinyulat elő, ma is az ezüstnyulat ajánlom elsősorban. Mert vele a prém haszonvétel is jelentékenyen a mérlegbe esik. Már pedig a szücs és kalapos anyagok jelentékeny részét a házinyul gereznája szolgáltatja és ily áruk behozatala hozzánk, a külföldről rendkívüli nagy. A külkereskedelmi statisztika vonatkozó adatai, kiegészítve a már egyszer közétett nemez áruk értékével, mely figyelmet eddigé elkerülte, az utolsó három évben a következő:

	1902.	1903.	1904.
K o r o n a			
Mezei és házinyul elevenen	3.102	3.729	5.068
Mezei és házinyul nyers bőr	64.170	65.700	69.750
Mezei és házinyul szőr . . .	16.680	15.299	9.730
F é r f i k a l a p szőrnemezéből	1.701.680	1.710.580	1.941.280
Kalapkup . . .	27.500	30.000	62.500
Nemezszimák és cipők és egyéb nemezárak	1.042.200	811.900	1.004.900
Prémbőr kikészítve	4.447.200	5.159.010	5.570.920
Szőrme-hulladék	10.550	6.600	5.470
Szücsárak, ruházatok, prém-bőrökből . . .	1.079.000	1.650.000	1.962.850
Takarók, szőnyegek prém-bőrökből	86.000	73.480	79.900
Összesen:	8.478.082	9.526.289	10.711.768

Hogy ezen árucikkekből mi ered tisztán a házinyul tenyésztés köréből, az nehezen állpítható meg, de hozzávetőleg megkísértem. Az első tétel teljesen kiesik, mert a mezei nyulat csak kiviszünk, lévén a magyar mezei nyul oly keresett, hogy a külföldi vadállomány nemesítésére magas árakat adnak darabjáért. Talán első és utolsó mezei nyul behozatalunkat Hirsch báró, az ismert filantrop eszközölte. Érsekujvár melletti vadászterületére, hogy egy fogadást juttasson megfelelőleg dülőre. Ez volna 100%. A mezei és házinyul bőr és szőrnek véleménye szerint, legalább háromnegyedét a házinyul viselte. A többi hét árutételt két részre osztani: kalapos és szücs anyagokra. Az első csoportba tartozó minden néven nevezett nemeznek a legnagyobb, de mindenesetre a finomabb, része a házinyulé. Enyhén számítva 75%. A szücs áruknál talán fordítva vehetjük, mondván: a kisebb és értéktelenebb rész, mint afféle hamisítvány a házinyultól ered. Mondjuk 30%. Végeredmény polgéri kalkulás szerint 50%, a hiányzó házinyul tenyésztés és illetőleg földolgozás terhére.

Hogy ha tekintetbe vesszük még azt, hogy ezeknek a magas összegeknek az irányadta emelkedést mutat, számokban folytatta az okoskodást, az első és harmadik év között nem kevesebb, mint 26% nyit, akkor igénytelen véleményem

szerint nem szabad a husszücséget jelzőszavával átsiklanak a házinyul tenyésztésnek prémtermelési oldala fölött.

Ezt az értékesítési módot minden házinyul fajta lehetővé teszi ugyan, de kétségbevonhatatlanul elsősorban az ezüst nyul.

Hasonlóképpen vagyunk a hustermelessel: minden házinyul fajta husa kifogástalan, egészséges és tápdus élelmszert képez. Még pedig legizletesebb a kisebb fajták husa, mint a milyen az ezüst nyul. Még egy körülmény szól ezen fajta mellett, a hustermelés szempontjából és ez az az alaptétel, hogy egy bizonyos mennyiségű hus előállítására megfelelő mennyiségű takarmány szükséges. Az a fajta tehát a jobbik, a melyik ezen takarmányanyagért több *szinhus* szolgáltat. Ha a tapasztalatot alapul vesszük, a tényállás az, hogy a levégott ezüst nyulnál igen kedvező az arány a fogyasztásra hasznavehetetlen részek és a szinhus között. Az előbb említett részek a tárgyalás alatt levő házinyulnál az élősúly 30%-át, a belga óriásnál 45%-ot tesznek ki. Vagyis egy 6 kilós ezüst tiszta husa 2·1 kilogrammot, egy 6 kilós belgaóriás tiszta husa pedig 3·3 kilogrammot nyom. Még szemléltetőbb megvilágítás céljából vegyük alapul, hogy 1 kiló élősúlyt 10 kiló takarmányból képez a szervezet. Akkor a fönti számítást úgy fejezhetjük ki: az ezüst nyulnál fölhasználtam 30 kiló takarmányt a 1 fillér = 30 f., kaptam érte 2·1 kiló tiszta húst a 1 K. = 2 K. 10 f., marad haszon **1 K. 80 f.**, a belga óriásnak adtam 60 kiló takarmányt a 1 f. = 60 f., kaptam érte 3·3 kiló tiszta húst a 1 K. = 3 K. 30 f., marad haszon **2 K. 70 f.** Tehát 100 kiló takarmány az ezüst nyul által értékesül 6 koronával, a belga óriás által pedig csak 4¹/₂ koronával.

Van azonban szempont, ami ellene szól az ezüst nyulnak a hustermelés tekintetében. Ez az, hogy a nyári gerezna nagyon kevés értéket képvisel, már pedig a hus télen-nyáron szükségletet képez, továbbá, hogy teljes ezüst színe 5 hónap múlva áll elő. Erre talán az a helyes felelet, hogy ezen kifogások időtartamára föl kell függeszteni az ezüst nyulnak a prémtermelő-voltát és csak mint husproducernt venni tekintetbe. Így tesz ifj. Ludwigh János kitűnő tenyésztő Pozsonyban ezüst és orosz tenyésztésével és tántoríthatlan hive marad választott fajtáinak. A nagy általánosság mindenesetre szintén úgy fogja majd föl a dolgot, hogy számot vet az értékesítés módzataival s bevárja a telet és az öt hónapot, vagy pediglen csupán husra értékesít, — a mint kedvezőbbnek mutatkozik a dolog.

Nyulfajtánk ezek mellett egészséges, igénytelen teljesen kitenyésztett, melyen a leggyakorlatlanabb tenyésztő sem ronthat, vagyis a kistenyésztőknek különösen alkalmas.

A nagy általánosságnak másodsorban ajánlanám a *normandiai* nyulat. Ez a fajta a kert felvadász házi nyul és a francia

„DERBY” melasz abrak-takarmány

főülmúl és pótol minden más takarmányt.

A „DERBY” erőtakarmány tartalmaz melaszt, buzakorpát és szárított répaszeletet: lovak, tehének, hizók részére

Legjutányosabb napi árak.

Bevezetve a m. kir. honvédezeknél, a koronauradalmakban, állami telepeknél és minden számottevő uradalomban.

Elismerő nyilatkozatok, köszönő levelek rendelkezésre állanak.

Figyelmeztetés: Óvakodjunk az értéktelen tözeggel kevert és egyéb hangzatos nevek alatt forgalomba hozott takarmányoktól.

Gazdák! Utasítsanak el minden oly melas-sal kevert utáztott erőtakarmányt, melynek hordozó anyagait az eladó titkolja.

A „DERBY” erőtakarmányok **összetételéről és hirdetései emészthető táp-egységeért szavatol az**

Erőtakarmánygyár részvénytársaság

igazgatósága.

Gyárak: BUDAPEST, HATVAN (cukorgyár) és TÓTMÉGYER.

Központi iroda: BUDAPEST, V.,

Mérleg-utca 9. Telefon 51—32.

Megrendelhető:

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

kósrú keresztezése. Szüleitől kapta nagy igénytelenségét, jó egészségét és nagy szaporodó képességét. Franciaországban, mint piaci áru, nagy kereset tárgya. Sulya 4—6 kiló között változik. Mint afféle közönséges áru, keveset ront jó hírnevén, ha külemi tekintetben nem is felel meg az előírásnak. Ebből az okból tömeges hustermelés céljából a kisvárosi tenyésztőknek lenne alkalmas.

A belga óriásrú nézve el kell ismerni, hogy ez a husnyulak királya. Sulya 6—8 kiló között mozog. Kitünő tenyésztésen ment keresztül, úgy hogy most sok jó tulajdonságaira hivatkozhatnak számos barátai. Minthogy azonban eléggé igényes fajta és külemi tökéletességeinek föntartása nagy szakértelmet tételez föl, nem alkalmas a kisemberek kezére. Fogyasztási árunak általában a keresztezés való. A „nagy belga“ szerepe nálunk, nézetem szerint épen a félvér előállításban, valamint elcsenevesszedett tenyésztések fölemelésében lenne. Ezen korrektori működés végett nagyon fontos, hogy kiváló szakemberek karolják őt föl. Meg kell még említenem, hogy nagyon kis anya nem alkalmas alá, mert nehezen földzethető és a törzs fölemelése különben sem megy egyszerre, hanem lépcsőzetesen, ezért a közönséges házi nyulra sem lehet a belgát alkalmazni, ellenben nagyobb testű kultúrnyulakra és félvérekre meglepő eredményt mutat fel.

Prémje (a téli), mint fősteni való czikk, eléggé keresett. Nyírása fölösleges, mert ugyanis alacsony. Bőre, mint czipészanyag, értékes. Oly erős csizmak készíthetők belőle, hogy kár a miért nem karolják az érdekelt körök jobban föl. Külföldön alig van tenyésztő, ki nem a saját nyulai után nyert czipőben és csizmában járna. A belga belei volnának végül vastagságuk és szilárdságuk folytán a legalkalmasabban kolbászhuvelynek és hurnak. A bél behozatal pedig oly erős tétel, melynek visszafejlesztése szép célt képezhet. A három utolsó évben ugyanis szárított és sózott belet majdnem 2—2 millió értékben hoztunk be külföldről.

Az orosz nyul a másik prémfajta, melynek sok jeles tulajdonsága létjogosultságát biztosítva. Kis állat ugyan, de husa kitünő, gyors növésű, igénytelen, nagyon szapora és gereznája értékes. Nagyon egészséges és tetszetős állat, mely fajtaszilárdsága folytán kevés szakértelemmel rendelkező tenyésztőknél is beválik.

Ilyen irányban vélném én Magyarországon vinni a házinyultenyésztést, hogy abból végül kijegecsesedjen egy kompakt irányú, kevés fajtával, mely a hus, a gerezna és esetleg a bél-értékesítést előmozdítanó igazi közgazdasági alapoknak teremtené meg.

KÖNYVISMERTETÉS.

Kodolányi-féle Gazdasági Zsebnaptár. Az immár 46-ik évfolyamában levő **Kodolányi Gazdasági Zsebnaptár** a szokott csinos formájában és gazdag tartalommal már elhagyta a sajtót.

A magyar gazdáknak eme kedvelt, régi zsebnaptára az idén, bár némi újításokkal látatott el, úgy van szerkesztve, hogy a gyakorlati gazda igényeinek megfeleljen. Ezeknek pedig csak akkor felel meg, hogyha a gazdaságban szükséges feljegyzések számára alkalmas. Hogy pedig az igényeknek teljesen megfeleljen, a naptári rész is el van látva naptárilag megjelölt napokkal. Pénztári napló, anyagforgalmi napló, vetési, aratási, trágyázási jegyzék, a hizlalás és tejgazdaság rovatai képezik a rovatos lapokat, ezenfelül bőségesen van ellátva cassirozott üres lapokkal, hogy kiki tetszése szerint eszközölhesse följegyzéseit. Az ismeretterjesztő csak a legszükségesebbre szorítkozik és főleg a mindennapi szükséges takarmányozási tabellákat, néhány a gazdaságban netán előforduló számítás és a gazdasági hatóságok jegyzékét tartalmazza. A naptár kiállítása díszesebb, mint volt eddig, ára azonban a régi: 3 korona 25 f, utánvétellel küldve pedig 3 korona 45 fillér. Megrendelhető a *Gazdasági Lapok* kiadóhivatalában, Budapest IV., Múzeum-körut 7. szám.

„Közös sors“ eredeti székelly regény. Irta: Péterfy Tamás. Péterfynek tiz kötet regénye jelent meg eddig. A „Közös sors“ volt a legelső székelly re-

gény, mely második kiadásban most hagyta el a sajtót. Tartalma eredeti különlegesség, mély érzés, szép gondolatok, melyek egy képzelt eszményi világba vezetik az olvasót. Különösen a nők között számíthat sok olvasóra. Postaköltséggel együtt 2 koronáért küldi: Péterfy Tamás író. Bpest, IX., Köztelek.

VEGYESEK.

Állatforgalmi korlátozás. Az osztrák belügyminiszter sertésvesznek Ausztriába behurcolása miatt a következő helyekről tiltotta meg sertéseknek Ausztriába bevitelét: Krassó-Szörény-megye bégai és lugosi járásából, Lugos városából, Temesmegye rékási, Zemplén homonnai és varannói, Beszterce-Naszódmegye jadi járásából és Beszterce városából, sertésorbáncz miatt: Trencsénmegye vágbesztercei járásából.

Angol telivérlo-vásárlások. — A newmarketi nagy telivérlo-árverésen ismét több lovat vásároltak a magyar tenyésztők. Így Luczenbacher Miklós megvette 370 guineáért Sir James Miller 10 éves Day Star nevű Orme és Rosy Morntól származó kanczáját, fedezve Chaleureux által. Mandl lókereskedő 400 guineáért az 5 éves Maplotot (Martagon—Ismay), mely féltestvére Darley Dalenak és fedezve van Fowling Piece által Ugyancsak Mandl vett egy 3 éves St. Simon—Gardetól származó kanczát is 370 guineáért, szintén Fowling Piece által fedezve. Milne H. tréner 170 guineáért vette meg a 13 éves Lotist (Kilvarlin—Lotus). Raeburn által fedezve és 100 guineáért ennek Fitz Simontól származó ménésikóját. A tegnapi árverés legnagyobb eseménye Delaunaynek, Pretty Polly istállótársának árverezése volt. A négyéves kanczáért erős volt a vetelkedés s végül 7500 guineáért Mr. de Saint-Alary tulajdonába került.

Magyar sertések Németországban. A magyar sertések utja Németország felé tovább tart. A héten újra Münchenben is volt bőle 55 drb. Német kereskedők most már vidéki magyar városokat is fölkeresnek, hogy ott élve megvegyék a sertéseket, azután pedig valamelyik osztrák-német határszéli vágóhidra szállítsák, hogy onnan leölt állapotban vigyék német területre. A berlini vásárcsarnokban a héten nem volt magyar sertés, a minek az oka az, hogy a magyar sertéshus ára Berlinben a mult héten csökkent.

Juhkivitelünk Franciaországba. A magyar juhtenyésztés tudvalevőleg nagyon súlyosan érzi azokat a vámemeléseket és egyéb prohibitív intézkedéseket, a melyekkel Franciaország a külföldi juhbehozatal ellen védekezik. E nagyfontosságú kérdéstről most dr. Návay Aladár, a magyar kereskedelmi kormány párisi szaktudósítója a következőket jelenti:

Szuperfoszfátot,

strassfurti kainitot, strassfurti kálitrágyasót 40% káli tartalommal, továbbá mindennemű egyéb műtrágyafélét azonkívül rézgálicot (98—99%) elismert kitünő minőségben legolcsóbban szállít a

„Hungária“

műtrágya-, kénsv- és vegyi-
ipar részvény-társaság

BUDAPEST
V., Fürdő-u. 8.

Franciaország juhbehozatalát 0-9 részben gyarmataiból, illetve fennhatósága alatt álló tartományaiából fedezi, mivel más kiviteli államokból, mint Oroszországból, Németországból és Ausztria-Magyarországból a juhbehozatal a minimális vámtételek érzékeny emelése következtében (15-50 frankról 25 frankra 100 kilogrammonként) nehézkessé vált. Utóbbi államok, köztük hazánk is, mely az önálló juhexport-államok között az első helyet foglalja el, csekélyebb kivitelét élvezhettek Franciaországban. Behoztak nevezetesen 1903-ban Németországból 13,620 drbot (1902-ben 25,403 drbot), Ausztria-Magyarországból 54,132 darabot (1902. évi kivitelünk 103,036 drb volt) és Oroszországból 28,127 darabot (1902-ben 12,327 drb). A mi kivált hazánk és Németország juhkivitelét illeti, ezt az említett védvamos intézkedéseken felül a fennálló állategészségügyi intézkedések is nagyban korlátozzák Franciaországban. Juhaink elismert jó minőségük és közkedveltségüknel fogva a korlátozó intézkedések mellett sem szoríthatók ki az országból teljesen, sőt hazánk még ezek mellett is felülmulja, mint juhexport-állam, Franciaországban az összes európai államokat, tehát azokat is, a melyekre az utóbb említett intézkedések ki nem terjednek. Sokkal élénkebb volna juhkivitelünk Franciaországba, ha a tulmagas vámtételeket és más korlátozó intézkedéseket megfelelően enyhébb tételek és rendszabályok váltanák fel. A mikor tehát Franciaország borainak és készárúinak kellő piacot kíván biztosítani Ausztria-Magyarországban és e célból a monarchia részéről ezen árucikkekre enyhébb vámtételeket, sőt egyes nem jelentéktelen hatósági intézkedéseket igényel, nem zárkozhatik el az elől sem, hogy egyéb kiviteli czikkeink mellett, juhkivitelünknek is szabadabb utat engedjen az országba, a mi sok tekintetben magának az országnak is érdekében volna és kieszközölhető a gyarmatok vesztesége nélkül is.

Uj tejszövetkezetek. Legujabban a Székelyföldön Baczka-Madarason Zalában, Totajon, Zalaszentlászlón és Gutorföldön alakultak tejszövetkezetek.

Tejszövetkezet Kolozs megyében. A kolozs megyei szucsáki kisbirtokosság körében újabban mind nyomatékossabban nyert kifejezést az az óhaj, hogy a termelt tejnek Kolozs várárt való értékesítése céljából szövetkezet létesüljön, mely által a beszállítás költségei és idővesztése tetemesen csökkenének. A kisbirtokosság óhajának a község bírója által való kifejezése következtében dr. Mósa József a nádamenti járás szolgabírája az illetékes tényezőknél közbenjárva buzgólkodott a szövetkezet létesítésén. Folyó hó 3-án Mósa dr. szolgabíró, Szász István állattenyésztési felügyelő, Éber Ernő, az E. G. E. kolozs vármegyei szakosztályának előadója és Jászberényi András, gazd.

tanintézeti s. intéző Szucsákon a nagyszámban összegyűlt kisbirtokosság előtt kifejtették a szövetkezet előnyeit és a gazdák különösen az állattenyésztési felügyelő tartalmaz és meggyőző előadása nyomán egyértelműleg elfogadták a szövetkezet alakításának eszméjét, úgy, hogy annak megalakulása még a tél folyamán várható.

Az „Erdélyi havasalji juhtejszövetkezet“ üzletrész előjegyzései — amint Dextrád-Széplakról írják — serényen folynak. Eddig 204 előjegyzés történt, melyben 111 drb. juh és 88 drb. tehén szerepel. Értesülésünk szerint ezen szám, tekintve a nagy érdeklődést, még növekedni fog. A szövetkezet a jövő év elején kezdi meg működését olyformán, hogy a tehéntartó gazdák érdekeit is kielégítendő, a tehéntej értékesítését is üzem körébe veszi.

Az elősúly megszüntetése a budapesti sertésvásáron. Az új sertésvásári rendszabályok életbeléptetése óta a ferenczvárosi sertésvásáron az elősúly szerinti eladás volt kötelező. A budapesti hentesipartestület tekintettel arra, hogy a kőbányai sertéspiaczon a régi szabályok vannak érvényben, azt kérelmezte, hogy a ferenczvárosi vásáron is engedjék meg a régi szokványok szerint a sertések eladását. A budapesti hentesipartestület ezen kérelmének a közgyűlés a kereskedelmi és földművelésügyi minisztérium hozzájárulása után helyt adott, mire a székesfővárosi tanács az új ferenczvárosi sertésvásáron is életbeléptette a tetszés szerinti eladást. A mai vásár ismét a régi usanceok szerint folyt le.

Megromlott sertés hus érkezett a napokban Magyarországból Münchenbe. Nem kevesebb, mint 41 hizott sertés u. n. bakonyi husa volt annyira megromolva, hogy Magin vágóhídi igazgató az egész küldeményt azonnal a gyeptes-teri telepre utalta. Az A. F. Z. ezt a tényt konstatálva, megjegyzi, hogy ebből is látszik, miszerint a husbehozattal nem lehet a húsinségen segíteni, hanem csakis a határok megnyitásával.

Sóhiány a Bácskában. Már megírtuk lapunk egyik legutóbbi számában, hogy a Bácskában nagy a panasz a sóhiány miatt, mely az állattartó gazdákat rendkívül kellemetlenül érinti. Most a dunántulról kapunk értesítést arról, hogy Tolnamegyében már három hét óta nem lehet az üzletekben sót kapni. A mostani vásárok alkalmával a községekbe jövő vásáros nép sehogy sem tudja sószükségletét beszerezni. Sokan kénytelenek hizójukat leölni, mert nem esznek s a leölt állatok husát sem lehet konzerválni, mert nincsen só hozzá. Érthetetlennek tartjuk ezt az eljárást a sójövődéki igazgatóság részéről, hiszen elég só felett rendelkezik, hogy az egyes vidékeken mutatózó hiányokat azonnal pótolhassa.

Provizorium Németország és Amerika között. Berlinből kapjuk az alábbi nagyérdekű jelentést: Németország kormánya a birodalom washing-

toni követe, Speck von Sternburg után az amerikai Unióval fennálló kereskedelmi szerződését november utolsó napjaiban 1906 márczius 1-ére felmondotta. Bár már folynak a szerződési tárgyalások, mégis már most egészen bizonyosnak tartják, hogy 1906. márczius 1-ig, tehát 3 hónap alatt a szerződés el nem készülhet. Azért a szerződő felek a mostani szerződés provizórikus meghosszabbításával akarják a vámháborút elkerülni. Az Unió elnökének a Dingleybill alapján joga volna arra, hogy borköre, pezsgő kivételével természetes borokra és művészeti tárgyakra az eddigi vámkedvezményeket ideiglenesen meghosszabbítsa. Ezzel szemben Németország a maga minimális vámtételeit csak az amerikai áruk bizonyos részére akarja megadni, mert szinte a mostani szerződés egyoldaluan kedvez az Uniónak. A végleges szerződés előmunkálatait egy közösen kiküldendő bizottság fogja végezni; ez a bizottság kidolgozandó jelentését elő fogja terjeszteni mind a két kormánynak s ez az előterjesztés lesz majd alapja a végleges szerződésnek. Így tervezik a jövőre alakulást arra az esetre, ha Roosevelt elnöki jogai alapján belemerne a szerződés ideiglenes meghosszabbításába. A tárgyalás menetére nagyon jellemző az, hogy az Unió részéről alkudozó megbízottak állandó kontaktusban vannak a kongresszussal, különösen a szenátus mérték-

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvénytársaság,

a szab. osztrák-magyar államvasút-társaság

resicai mezőgazdasági gépgyárának

vezérügynöksége.

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Tiszta acélanyag saját hámorainkból!

Eltörhetetlen
tégelyacélekefej.

Páncélacélkormánylemez.

Magasított acél-ekefej.

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk. Kérjünk árjegyzéket ~~300~~ mivel ez az összes talajmivelő gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt és díjmentesen küldetik.

Ekegyártás terén legelső-rangu magyar gyártmány, felülmulja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

Rövidített levélcim: „Agraria“ Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgönycim: „Agraria“ Budapest.

adó tagjaival, mert megállapodásaikban nem akarnak a szenátussal ellentétbe kerülni. Ez pedig nem jelent kevesebbet, mint azt, hogy a tárgyalások a bonyolult anyag óriási terjedelme mellett esetleg a jövő hó végéig is elhúzódhatnak.

A német kormány a hus drágaságáról. A német birodalmi gyűlés összehívásában beterveztettek egy emlékiratot a hus drágaságáról, a melyet a porosz földművelésügyi minisztériumban dolgoztak ki. Ez az emlékirat határozottan visszautasítja a követelést, hogy nyissák meg a határt a marhabehozatal számára. Ez annyit tenne, mondja az emlékirat, mint könnyelműen kockázni a határát a köznyelvények által elért egészségügyi eredményt a hazai marhatenyésztés érdekében, ha most a hus ideiglenes drágaságának nyomása alatt megnyitnák a határt. Ettől az intézkedéstől különben is hiába várnák, hogy olcsóbbá tenné a húst és Németországot jobban ellátná hussal. Tagadja, hogy a mezőgazdák mesterségesen drágítják a hus árát. Ellenben szemére veti a közvetítő kereskedelemnek, hogy túllépte azt a mértéket, melyet a közgazdasági tekintetek parancsolnak és mindinkább az őt megillető szolgáló szerepből uralkodó szerepre emelkedik, a melyet, úgy látszik, kiméltetlenül ki akar aknázni. Nem tagadható, hogy a kereskedők és mészárosok találtak utat és módot az ár mesterséges emelésére. A városi vágóhid és marhaadó, valamint a vágóhidilleték is részben oka a hus drágaságának. Végül a hus mostani drágaságát nem ugyan kívánatosnak, de megmarad ama fölfogás mellett, hogy az csak futólágos jelenség.

APRÓK.

Néhány szó a lovak abrakol-tatásához. Igen sok lónak az a rossz szokása van, hogy nagyon falánk módon eszik és ez által az ételneműt nem rágja meg, hanem az kiváltképen az abrak, egész szemekben jut a gyomrába, honnan megemésztetlenül kerül ki legalább is fele az ürülékkel, úgy hogy teljesen mindegy lett volna, ha a zabnak ezt a megemésztetlen felét akár milyen szecsával pótoltuk volna, mert hiszen csak a ló gyomrának megtöltésére szolgált, a nélkül, hogy legkevesebb tápanyagrészecskét szolgáltatna volna az állatnak.

Ugyanez áll az elaggott lovokról is, a melyeknek fogai már annyira el vannak gyengülve, hogy képtelenek azokkal a zabot összeőrölni s az abrak ez által semminemű hasznukra nem szolgál.

Az ilyen lovak részére az abrakzabot be kell áztatni, hogy megdagadjon és megpuhuljon, s így a leggyöngébb fogu ló is szét bírja harapni.

Az áztatást legjobb langyos vízben eszközölni és pedig egy-két órán át; ha azonban a víz hideg, akkor legalább három órán át áztatjuk a zabot.

Igy kell eljárunk mindenféle más szemes takarmánnyal is, a melyet falánk vagy öreg lovakkal akarunk fel-etetni.

Attól azonban őrizkedjünk minden esetben, hogy a szemet erősen megforrázzuk vagy éppen megfőzzük, mert akkor annak fehérnyetartalma nagyon összeáll és igen nehezen emészti meg mindenféle állat.

Jazon.

Ujszülött borjak, melyek nehezen lélegzenek. Vizet a szájába vagy orrába tölteni ilyen borjunak igen helytelen eljárás, mert ez alkalommal a víz a tüdőbe jut, a mi rendesen erős inger idéz elő, mire rá a borjak megkezdik a köhögést és lélegzést is. A tüdőbe került vízzel azonban különféle nyálkahártyák és tisztátalan hártarészecskék is jutnak a tüdőbe, ha a borjú ezeket tökéletesen ki nem köhenti, az állat 4—6 nap mulva veszélyes tüdőbajba esik, a melyben azután utóbb el is hull.

Ha találkozik oly borjú, a melyik nem lélegzik, akkor annak fejét, oldalát és a bordákat öntözzük hideg vízzel; valamint a bordák meggyurása, továbbá a mellső végtagok ide s tova mozgása által és végre a borjú hátára történő gyöngéd veregetés által a lélegzés elősegíthető. A borjú megnyalása az anyaállat által a legkitünőbb és legtermészetesebb mód, hogy az ujszülött lélegzése előmozdittassék. Sokszor előfordul azonban, hogy az első izben borjazott tehenek a borjút nem nyalják meg, ilyen esetben tanácsos a borjura buzarkorpát szórni. Némely vidéken szokásban van a borjura só-t hinteni, a mi azonban kevésbé tanácsos, mert a sóval történő ráhintés folytán könnyen megfázik a borjú, minek utána a só az állat nedves testén olvadásnak indul, a mi mellett a test lehül és a borjura rossz hatással van.

Reischl Vilmos.

Hogyan kerülhető el a vaj tulajdonságának röpapatalkarmányozásakor? Ezen baj ellen oly mellékalkarmányok etetése bír befolyással, amelyek azon nem kellemes tulajdonsággal bírnak, puha vajat produkálni.

Ezen értelemben hatnak a repceporgácsa, zabdara és a buzakorpa. Fejenként és naponként, hogy a megfelelő cél és a kívánatos mennyiség elérhető legyen, arra nézve a feltakarmányozott répamennyiség irányadó. Szabály erre nézve nem létezik. Nevezett mellékalkarmányok feletetésénél azonban létezik határ, a mennyiben észszerűen repceporgácsából naponként és fejenként nem szabad többet feletetni 1 kilónál és azt is csak szárazon, ellenben zabdara és buzakorpa nagyobb mennyiségben is adagolhatók a nélkül, hogy ártalmasak lennének.

Reischl Vilmos.

Yohimbini impotentia ellen. A szer, melyet emberorvosok újabban mind kiterjedtebben alkalmaznak im-

potentia virilis ellen, a Kamerunban tenyésző yohimbebe-fa kérgéből előállított alkaloida. Holterbach egy öt éves simmenthali bikánál tett vele igen jó eredménytel kísérletet. Az illető állat azelőtt kifogástalanul fedezett, $\frac{3}{4}$ év óta azonban egészen közömbösen viselkedett. H. ekkor ötször napjában egy-egy evőkanállal rendelt neki a következő keverékből: Rp. Yohimbini hydrochlor. 1.0, S. in Aquae ferv. 250.0, adde Clo-roformii guttas V. A bika már 10 nap mulva ismét fedezni kezdett és azóta egészen kifogástalanul végzi a feladatát. A szert az előirt módon hosszabb időn keresztül kis adagokban kell adni, mert nagy adagok a szív működést zavarhatják. A hatást valószínűleg az által fejti ki, hogy a vérerekre általában elernyesztőleg hat s így a himveszőben bővérűséget létesít. Az ára még aránylag magas. (B. T. W. 05. 40. sz.)

A modern gazdaság sulypontja a tejgazdaságban rejlik. A tej feldolgozását minden számitó gazdának szem előtt kell tartania. Jól jövedelmező tejgazdaság kiváló és elismert modern gépek nélkül nem képzelhető el. A *Baltic Separator* a modern separator technika legnagyobb vívmánya. Hirdetését olvasóink figyelmébe ajánljuk.

Allatkereskedelem.

Az „Allattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” eredeti tudósításai.

— **Budapesti vágómarhavásár.** decz. 14. (Hivatalos jelentés.) Főlhajtás 2412 drb nagy vágómarha, nevezetesen 808 db magyar és tarka ökör, 588 db magyar s tarka tehén, 729 db szerbiai ökör, 96 drb szerbiai tehén, 86 drb magyar bika, 37 drb szerbiai bika, 57 magyar bivaly, 11 drb szerbiai bivaly. Minőség szerint: 12 drb elsőrendű hizott bika, 100 drb középminőségű bika, 13 drb silány minőségű bika, 32 drb elsőrendű hizott ökör, 1347 drb középminőségű ökör, 169 drb silány minőségű ökör, 47 drb elsőrendű hizott tehén, 538 drb középminőségű tehén, 154 drb silány minőségű tehén.

A vágómarha felhajtás 115 drbbal több, mint a múlt héten, az irányzat, miután a helybeli vevők kevesebbet vettek, lanyha, vontatott, az árak általánosságban változatlanok. Eladatlanul visszamaradt 110 drb.

Napi árak: Bika jobb min. 64—80 K-ig kiv. —, silányabb 52—62 K-ig. Magy. hizott ökör jobb min. 80—91 K-ig kiv. 95. közép 68—78 K-ig, alárendelt minőségű 58—66 K-ig. Tarka hizott ökör jobb 82—91 K-ig közép 70—80 K-ig, alárendelt 60—68 K-ig. Magyar paraszt marha jobb minőségű 60—75, Kiv. 78 K-ig, silányabb min 52—64 K-ig. Szerbiai ökör jobb minőségű 62—76, kiv. 82 K-ig, silányabb 52—60 K-ig. Magyar tehén 46—78, kiv. 84 K-ig. Tarka tehén 48—80, kiv. — K-ig. Bivaly 44—60 kiv. — K-ig.

— **Budapesti szurómarhavásár.** decz. 14. (Hivatalos jelentés.) Főlhajtás 119 darab, ugymint 87 drb belföldi, — drb növendék élő borjú, — drb élő bárány, — drb galicziai borjú. — bécsi öltött borjú 10 drb öltött bárány, — galicziai és — drb rugott borjú.

Irányzat lanyha, az árak 3—6 fill.-rel csökkentek. Eladatlanul visszamaradt 8 rugott borjú.

Napiárak: Élő borjú: Belföldi 100—110 —kiv. 112— II. 0—96 K. Növendék K. kiv. Öltött borjú, belföldi — K. Élő bárány — K. Öltött bárány és kecske — Galicziai — K. Rugott 52—72 korona.

Budapesti juhvásár. 1905. decz. hó 11-én. (Hiv. jelentés.) Főhajtás, 338 drb juh, ugy-mint: 100 drb hizlalt ürü, — drb feljavított juh, — drb kisorolt kos, — drb kiverő és anyajuh, — drb bárány, 238 drb szerbiai keeske, — drb szerbiai juh. Eladatlan: — drb.

A vásár hangulata élettelen volt.
Napi árak: Páronkint: Hizlalt ürü 29 — 24, feljavított juh —, kisorolt kos — kiverő és anyajuh —, bárány — K, szerbiai keeske 27 —, durva szőrü — K. Métermázsánként élősulyban: Hizlalt ürü 42—48 kir — K, feljavított juh —, kiv. — K, kisorolt kos — K, kiverő és anyajuh —, kiv. — K, szerbiai juh — kor. Durvaszőrü — K. páronkint.

Kőbányai sertésvásár. 1905. decz. hó 14-én. (Eredeti tudósítás.) Hizott sertések ára: A) *Magyar elsőrendű:* Öreg nehéz párja 400 kgon felül — fillér. Öreg közép párja 300—400 kg. — f. B.) *Magyar:* Fialat nehéz (páronkint 320 kg. felüli sulyban) 131—132 f., közép (páronkint 251—300 kgmíg terjedő sulyban) 131—132 f., könnyü páronkint 250 kg. 126—128 f.

C) *Szerbiai:* Nehéz (páronkint 260 klgrammon felüli sulyban) 128—129 f. Közép (páronkint 240—260 klgrammig terjedő sulyban) 124—125 fill., könnyü (páronkint 240 klgrammig terjedő sulyban) 118—120 f. fogyasztási adóvonalon kívül.

Sertéslétszám volt: 1905. decz. 12-én készletben 31890 drb. 1905. decz. 13-án felhajtott 958 drb, decz. 13-án elszállított 637 darab, decz. 14-én maradt készletben 31216 drb. A hizott sertésüzlet irányzata csendes.

Sovány sertésárak. Budapest, 1905. decz. 10-én. **Url Rezső sertésbizományos (VIII. ker., Bérkocsis-utca 12.)** jelentése az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok“ részére.) Sertésveszen átment. 60—100 klgig. 135—130 F, 100—120 klgig. 130—130 F., 120—160 klgig. 130—120 F., 160—200 klgig 120—126 F. Vészen át nem ment 60—100 klgig 100—104 F., 103—120 klgig 104—106 F., 120—160 klgig. 106—108 F., 160—200 klgig 108—108 fillér. Árak élősulyban kilogrammonként 4% engedmény. Irányzat lanyha.

Bécs-szt.-marxi marhavásár. 1905. dec. 4 (Ered. tudósítás.) Hozatal: Magy. fajta 2603 drb, galieziai és bukovinai 595 drb, nyugoti

943 drb. Összes felhajtás 4141 drb, ebből 2831 hizott, 237 legelő, 1073 kicsontozni való marha. A felhajtott állatok közül 2577 ökor, 618 bika, 891 tehén és 55 bivaly volt.

Árjegyzés élősúly szerint adó nélkül. Magyar. I. 82—90, kiv. 92—93 II. 71—80 (—), III. 60—70 K., galieciai I. 86—96 (98—), II. 80—87, 72—79 K., nyugati hizott I. 84—102 (104—108), II. 82—92 (—), III. 74—80 K., hizott tehén I. 58—72 (—), II. —, III. — K., bivaly I. 40—56 (—), II. —, III. — K. Legelő marha I. 47—68, II. —, III. — K. 100 kilogrammonként, fogyasztási adó nélkül.

Bécs-st.-marxi sertésvásár. 1905. decz. 12. A mai vásárra összesen 11439 darab sertés volt bejelentve; felhajtott azonban 4392 süldő és 6500 zsirsertés és pedig: Magyarországból 6730 drb. Galieziából 3242 drb. Olaszországból 920 drb. Összesen 10892 drb. Az üzlet menete valamivel jobb volt.

Jegyzett árak: Magyar I. minőségű sertés 117—119, kiv. 120, közép és öreg sertés 106—115, könnyü és szedett sertés 96—104, lengyel, erdélyi és olasz süldő 90—116—118—120 fillérig kelt el kg.-ként élősulyban, fogyasztási adó nélkül.

1905 évi nemzetközi baromli-kiállítás Budapesten, aranyérem.

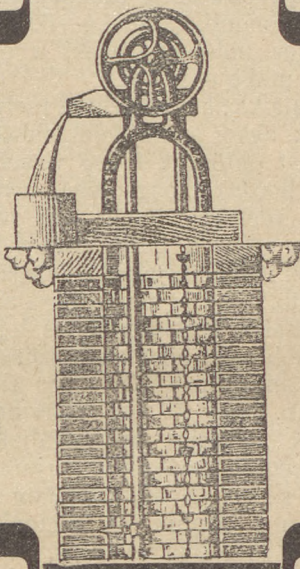
ÁLTALÁNOS ÜZEM ÉS IPARI GÉPGYÁR KOGLER ÉS ROSZNER

BUDAPEST, V., VÁCZI-UT 26. SZÁM.

Gazdasági udvarokban, tanyán, pusztán,
közkutaknál pótolhatatlan a

'Hungária' láncos kutszivattyu

(szabadalmazva).

Ezen láncos kutszivattyu gazdasági udvarok, tanyák, puszták baromfi és marhatenyészedék, gazdasági szeszfordékban stb. rendkívüli előnyökkel használható és minden más, használható kutszerkezetet felülmúl. Szerkezetének szembeálló egyszerűsége, bámulatossá bő viz szolgáltatási képessége, tartóssága, tetszetős alakja és olcsó ára hivatottá teszik arra, hogy az eddig használatban volt kutszerkezeteket kiszorítsa. Ezen kutszivattyu megfizethetetlen előnye: hogy a felszínre hozott és a kut pihenőjében levő víz a kerék hajtása abbanhagyásával azonnal visszafolyik és így a víz ize változatlan marad, melynél fogva a kut befagyása is teljesen kizárva van; bármily sűrűségű folyadékot is felhuz, eldugulás el sem képzelhető. Vízhozamképessége óránként ca. 5000 liter és tetszés szerinti legnagyobb mélységre is használható, akár gyermek által is jó ideig, anélkül hogy elfáradna, hajtható; kiváló szilárd anyagból készült részei nem rozsdásodnak és folytonos használat mellett is romlásnak nincs alávetve. — **Költségtervezetek és képes árjegyzékek díjmentesen küldetnek.**

1905. évi forgalom 25.000 zsák.

Felhívjuk a t. e. gazdaközönség figyelmét a budapesti Gyapju-aukciókra,

melyek minden év folyamán két sorozatban tartatnak meg.

Az aukciókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapjuküldemények a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál

HELLER M. és Társa gyapjuárverési vállalat
Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. sz. II. em.

Alakult 1900. Biztosítéki alap. Alakult 1900.

Alapítványok:	Kormány hozzájárulásával	elemi ágazatban	400.000.— K
	Alapítók	élet	1.278.240.— K
	Alapítók		200.000.— K
	Tartalékok		455.436.11 K
			Összesen: 2.333.676.11 K

1901. évi fölösleg	90.349.— K
1902. „	59.782.26 K
1903. „	109.391.73 K
1904. „	72.488.23 K

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4% díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzletfeleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4% díjvisszatérítést kaptak. 1904. évben a jégkár ellen biztosítottak 2%-os díjvisszatérítésben részesülnek. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

az igazgatóság.

3-4000 liter tej feldolgozására alkalmas és majdnem teljesen új 10 lóerejű gőz-motorral ellátott tejgazdasági berendezés Győr közelében olcsón eladó. Megkeresések 348. szám alatt a kiadóhivatalhoz intézendők.

Eladó

igen olcsón gőzerejű legjobb karban levő

tejgazdasági berendezés.

Megtekinthető: Loschitz Dánielnél Bezdánban (Bács-Bodrog megye) Zombor mellett.

Kis hirdetések ára:

Minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásonként. A kis hirdetések díja előre fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

Hirdetésekről

csak akkor adunk felvilágosítást, ha kérdéstevő a szükséges postabélyeget v. válaszlevelezőlapot beküldi.

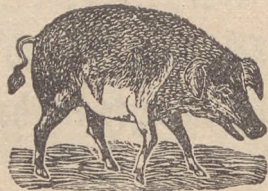
A kis hirdetés legzélszerűbben postautalványon rendelhető meg, melyre a szöveg felírható. Kis hirdetéseket csupán mezőgazdák és tenyésztők, továbbá állást keresők s adóktól veszünk fel. — Feltűnő betűkkel közlendő kis hirdetések díja 12 □-centiméter területig beiktatásonként 1 korona, minden további 1 □-centiméter 5 fillér.

KINÁLAT.

Sovány és hizott sertéseket

legjobban értékesít

Bauer B. Gyula
BUDAPEST, VII.
Kerepesi-ut 73.

Gazdák figyelmébe!

A sertések különféle megbetegedéseinél, valamint az étvágytalanságnál páratlan hatása a

BARCSAY-féle

Disznópor.

Mint a hizást rendkívül elősegítő szer is általánosan elismerte és használva. — Használatával nagy megtakarítás érhető el a hizálásnál. — Ára egy doboznak **24 fillér.** — Kapható valódi minőségben

BARCSAY KÁROLY

gyógyszertárában és gyógyszerészeti laboratóriumában Szegeden, Széchenyitér 12. sz. (Zöldség piac).

Eladó

Igen szép bronz-gunárok, darabonként ára 10 korona, a pénz előleges beküldése mellett szállítatik. **Lukács Gyula** gazdatiszt, Folyás-pusztá, u. p. Tiszapolgár, Szabolcs vm.

Gróf Teleki Józsefné

pekingi kacsatenyészetéből az Angliából importált gácsérok után származott **idei kelésű gácsérok és tojók drbonként 15 koronájával** kaphatók. Csomagolás önköltségen számíttatik. Ugyanitt azon az áron **Aylesbury** is kapható. Megrendeléseket elfogad **PORT KÁROLY** urad. kertész, **Bács-Almás.**

Most megje lent kézikönyv:

„A baromfitenyésztés nagyban és kicsinyben mint biztos kereseti forrás“.

Irta:

POLÓNYI MANÓ.

Telepberendezés, költségvetés és tervrajzokkal.

Ára 1 kor. 35 fillér.

Megrendelhető a szerzőnél Kecskeméten vagy **Komor Gyula** könyvkereskedésében ugyanott, az ár előleges beküldése ellenében

URLREZSŐ

sertésbizományos

BUDAPEST,

Béerkocsis-utca 12.

Sertéseket

sovány és hizott állapotban a legmagasabb napi áron értékesít.

3 darab

fiatal, világos valódi **Plymouth kakas** eladó. darabja 6 korona. **Véry Béláné** Pta Osemernice, u. p. Terezovao-Suhopolje.

Eladó tenyészbaromfi elköltözés miatt:

Plymouth tojók, szép, nagy, köztük tiszta sárga-esőrü és díjazott példányok, mult évi drbjá 6—8 korona. **Langshan tojók**, 1—2 évesek, I. rendű á 10 kor.

Orpington kakasok, sárga szintiszta, remek példányok. 7 hónapos 12 kor. **Zelms Vilmos Delnicze.**

Clichéket mindenemű nyomtatványhoz szép és tiszta kivitelben pontosan és olcsón készít **Fischer's** Photozinkográfiai = Műintézet Budapest VIII. Vas-utca 7. szám. Vidéki megrendelések is pontosan eszközöltetnek.

LEGJOBB TEJFÖLÖZŐ A BALTIK.

A BALTIC-SEPARATOR

nemcsak azért arat nagy sikereket és részesül mindenütt elismerésben, mert a **legtökéletesebb és legmodernebb tejföloző**, hanem azért is, mert a szerkezet egyszerűsége a **BALTIC** kezelését még egy gyermeknek is lehetővé teszi. Miután az egész szerkezet el van zárva, szerencsétlenségnek eleje vétetett és a géprészek sem romlásnak, sem piszkolódásnak nincsenek kitéve. **Kérje árjegyzékünket, valamint a modern kéziseparatorokról irt birálatunkat.**

MAGYAR BALTIC SEPARATOR KÖZPONT
Budapest, V. ker., Tükör-utca 5. szám.

Szállítunk teljes tejgazdasági berendezéseket.

TURUL-VÉDJEY.

TURUL-VÉDJEY.

„EREDETI MELOTTE” tejfölöző gépek.

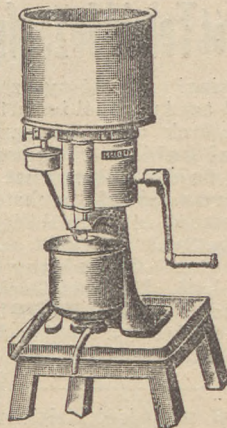
A világ egyetlen tejfölöző gépe szabadon függő dobbal!

Évenkénti gyártás 15.000 db.
Mélotte Separator.

Legélesebb fölözés.

Gyors és kényelmes tisztítás

Könnyű járás.

Több mint 125.000 „Mélotte”
tejfölözőgép van használatban.

Egyszerű és szolid kivitel.

Rendkívüli tartósság.

Javítások nem szükségesek.

Szerkezetben és működésben fölülmulhatlan!

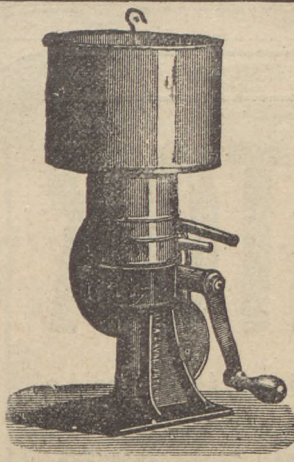
Az 1904. évi minta tetemesen egyszerűsített és olcsóbb!

Kézi hajtású gépek 500 literen felüli képességgel!

Teljes tejgazdaságok berendezése kézi és gőzgép-üzemre

GEITTNER ÉS RAUSCH

oégnél BUDAPEST,
Andrássy-ut 8. szám.

Alfa Separator R.-T.

600 első díj! 400.000 Alfa
Separator az egész világon!

Budapest, Lomb-utca 11.

Tejgazdasági gyártelep.

Szállít mindennemű tejgazdasági esz-
közöket és gépeket a legjobb ki-
vitelben, a legmodernebb irányban.
Berendez tejtélepeket, tejszövetke-
zeteket és mintatehenészeteket.

Árjegyzékek és költségvetések
kiváratra díjmentesen küldetnek.

600 első díj! 400.000 Alfa
Separator az egész világon!

Önműködő állatitató

szétraktható vagy egy darabban
birodalmi szabadalom.

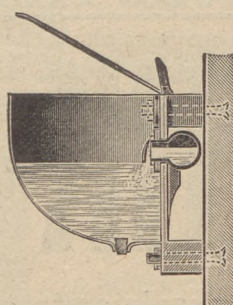
Legújabb és legjobb önműködő
ítatókészüléke a jelen kornak.

A. KÜNG

GAZDASÁGI
GÉPGYÁRA

Braunschweig (Németország).

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

A zalatnai kénkovand-ipar részvény-
társaság brassói kénsav- és műtrágya-
gyára ajánlja legjobb minőségű mindennemű

Műtrágyáit

a t. e. gazdaközönség becses figyelmébe. Siján-
latokkal készséggel szolgál a Központi iroda,
Budapest, V. ker., Nádor-utca 4. szám.

PÁRISI VILÁGKIÁLLITÁS „GRAND PRIX” 1900.

KWIZDA FERENCZ JÁNOS

os. és k. osztrák-magyar, kir. román és bolgár hero. udv. szállító,
kerületi gyógyszerész Korneuburgban, Bécs mellett.

KWIZDA-féle Restitutions-fluid

osász. és kir. szabadalmazott mosóvíz
lovak számára. Egy üveg ára 2 K 80 f.

Több mint 40 éve használják az udvari és más
nagyobb istállókban, úgy a polgári mint katonai
körökben, az izmok erősítésére, nagy használat
előtt és izombénaság ellen. A lovat trainingben igen
nagy munkabírára képesíti.

KWIZDA-féle Restitutions-fluid

csak a mellékelt védjeggyel valódi
Képes árjegyzékeket ingyen és bér-
mentve. Főraktár: Török József
gyógyszertára, Bpest, Király-
utca 12., Andrássy-ut 26. sz.

